

[Transcript] Forklart / Kan Støres nye regjering redde ham?

Så får vi fem nye ansikter i regjering i dag.

Det er veldig glad for, og jeg gleder meg veldig til å se dem i aksjonen.

Vi har fått en ny regjering.

Jonas ska støre har tatt en høstdugnad og gjort storeprydning blant statsrådene sine.

Ingen av de statsrådene som fraterer fra min regjering i dag har bedt å få frater.

Alle har ønsket å fortsette.

Men det er spesielt en som har vært skrevet mye om i forkant.

Annikken Wittfeldt ser også ut av regjering i dag.

Det er det jeg kommer til å samle mest.

Dette er verdensmestromstet og verdens mest krevet nødvester.

Det tok 47 dager fra Annikken Wittfeldts aksjesak til unntil slutt ble bett om å få late kontoret sitt.

Hvorfor skjedde det nå?

Dør på forklart fra Aftenposten hvor vi tar for oss en nødvester hver dag.

I dag omstøres nye regjering og hva opprydningen betyr.

Også for Erna Solberg.

Det er onsdag 8. oktober og jeg heter David Vekoni.

På mandag ble det kjent at det skulle skje endringer i regjeringen.

Og da er det jo sånn at endselve utnevnelser av nye statsråder skjer hos Kongen på slottet.

I det som heter Kongen i statsråd.

Sjetil Alsteheim er politisk redaktør her i Aftenposten.

De svarte regjeringsmilene kommer med statsråder som både skal gå.

De nye som skal bli utnevnt og ute på slottesplassen så er det folk som venter med blomste paketter.

Partifeller og familie og så står det masse presse der og kikker på de som går inn.

De som kommer ut og hvordan de ser ut i ansiktet.

Vi har sett statsminister Jonas Gar Stører.

Han er på plass. Arbeids- og inkluderingsminister Martin Mjørs Persjen.

Akkurat hvem som ble kasta ut og hvem som fikk komme inn i regjeringen skal vi komme tilbake til strax.

Men en av dem som ble sett smilende på vei inn på slottet var utenreksminister Annikken Wittfeldt.

Hun er en av mange statsråder i større regjeringen som det har blåst rundt.

Vi må spole litt tilbake til en seensommerdag i august.

Samtidig som jeg har vært utenreksminister har mannen min kjøpt og solgt aktier i norske børsnoterte selskapet.

Til store verdier. Jeg har inn til nye verken vært kjent med omfang eller hvilke aktier han har handlet i.

Det burde jeg viste.

Wittfeldt ble den siste i rekken av statsråder som fikk habilitetsproblemer da mann hennes handledt aktier som gjorde enne innhabil.

Uten at hun visste det.

Men i motsetning til andre statsråder som måtte gå på grunn av habilitetsproblemene, så ble Wittfeldt sittende.

Men så begynte plutselig ryktene å svire.

Onsdag i foryuket så kom dagens nærlingsliv med en sak om at statsminister Jonas Skar større vurderte å bytte ut utenreksminister Annikken Wittfeldt.

[Transcript] Forklart / Kan Støres nye regjering redde ham?

Og det var ut hen på at her er det endringer i regjering på gang.

Og det kom mange saker både om Wittfeldt og om andre statsråder.

Og det kom også saker med ulike kilder da. Anonyme kilder om hva som skulle være motive for å bytte ut særlig Wittfeldt nå.

Og alt det her kom mitt oppi nok en krig å forholde seg til som utenreksminister.

Med en normen som trenger hjelp for å komme seg ut av Israel og Gaza.

Med andre ord, det har vært en intens uke for Annikken Wittfeldt.

Så sent som på mandagmorgen så står jo Annikken Wittfeldt på TV2 og kommenterte hvordan hun og utenreksminister var mange håndterte den situasjonen.

Om mens Wittfeldt er opptatt med det her så kommer det samtidig rapporter om en anivelig isfront mellom henne og større. Hva vet vi om det?

Det er jo ulike kilder som har snakket med forskjellige aviser om hvordan den prosessen har vært mellom større og Wittfeldt.

Jeg kjenner ikke til noe detaljer i hvordan den rundt har vært, men vi vet jo at konklusjonen var at større ville bytte en ut og at Wittfeldt ville bli sittende.

Det har nok vært en diskusjon om begrundelsen større har for å bytte en ut og at Wittfeldt har andre synspunkter på akkurat det.

Det å bli utenreksminister for Anikken Wittfeldt er jo det å få oppfylt en drøm.

Hun har jobbet med utenrekspolitikk svart lenge og ledet Stortingets utenreks- og forsvarskomiteet, så det er jo utenrekspolitikk hun har brennt for over flere år.

Det vi kan slå fast er at Wittfeldt selv ikke ønsket å gå.

Hun ble fotografert gråtene av TV2 på vei ut fra sitt forløb i siste statsråd med Kongen.

Da større ble spurt av Dagbladet om det var en isfront, så hisset han seg opp.

Mellom meg bare å si til Dagbladet så mye tøv dere har skrevet om det forholdet mellom Anikken Wittfeldt som meg siste uke.

Følger jeg at det er basert på kilder som er så langt fra virkeligheten.

På preskomperiosen kom det et litt spesielt utbrudd fra Større mot en journalist fra Dagbladet.

Dagbladet har hatt flere saker om forholdet mellom Større og Wittfeldt, hvordan kontakten har vært i det siste.

Han kaldte det tøv, at det skulle ha vært noe isfront mellom de to.

Han sa at det fortsatt var et godt forhold.

Han var tydelig irritert på den journalistikken og hadde veldig behov for å si at her er vi gode venner.

Samtidig så sa han jo på den samme preskomperiosen at alle de statsrådene som nå måtte slutte, ønsket å fortsette.

Nå har altså større fjernet flere fra regjeringen mot deres vilje og satt inn nye håpefulle.

Kanan med det har slått to fluer i en smekk, reddet seg selv og gjort hverdagen enda vanskeligere for Erna Solberg.

I dag får vi sju nye statsråder, fem er helt nye ansikter i regjering, to er kjentefjes som får nye oppgaver,

med andre ord i summe er dette en god blandning av kontinuitet, erfaring og fornyelse.

Karianne Tong er vår nye digitaliserings- og forvaltningsminister.

Det er Eskild Bartheide som blir ny utnytningsminister.

Andreas Berlan-Eriksen.

[Transcript] Forklart / Kan Støres nye regjering redde ham?

En ung mann fra Rogaland blir klima- og miljøminister etter Eskild Bartheide. Kunnskapsminister og arbeidetsprinstleder Tonni Brenna, bytterdepartement. Tonni Brenna er vår nye arbeids- og inkluderingsminister. Og så kommer da Karianessa Nordun, tidligere ordfører i Stavanger. Karianessa Nordun er vår nye kunnskapsminister. Nå tar vi tid etter det, før det er flere. Erling Sande blir ny kommunal og distriksminister. Cecilia Mjursøtt er vår nye fiskeri- og havminister. Hun kommer fra Troms. Ja, og de som ryker ut da? Det er tidligere arbeids- og inkluderingsminister, Martin Mjøs-Persen. Hun har før det vært oljeenergi-minister. Så er det Bjørnar Schærhand som har vært fiskeri- og havminister. Så er det Sigbørn Gjellsvik fra Centerpartiet, som går, har gått av nå som kommunal- og distriksminister. Og altså utriksminister, Annika Dvittfeldt. Hvorfor kommer disse utskiftingene nå? Det er ganske vanlig i en regjereingsliv. Jeg skal si det sånn, at det skjer utskiftinger på dette tidspunktet. Det er to år siden Stortingsvalget, og så er det rett etter kommunenvalget. Og det er to år til neste Stortingsvalget, forslaget til statsbudget for neste år er lagt frem. Da er det et godt tidspunkt for å gjøre noen endringer i regjeringen. Så nå kan du sette et nytt lag som kanskje kan stå frem mot neste valget. Hva er det et større vil oppnå med disse skiftene? Det som preger de endringene her, er at han legger stor vekt på fornyelse i partiet. Henter inn ganske unge folk. Karin Nesta Nortun, som har gjort det veldig skarp i stavanger, gleder å få arbeidet partiet til å gå frem i et valg, der partiet gikk tilbake på landsbasis. Så det å bygge gi regjereings erfaring til nye talenter, det virkelig som har vært viktig for ham i denne runden. Men når man kaster etablerte partipolitikere på dør, så er det ikke helt uten risiko. Det er en del reaksjoner på at han ikke har vittfelt byttselt, og sånn vil det ofte være, fordi de fleste politikere har jo noen som støtter dem. Og så får vi se hvor mye uro det blir rundt, eller om det roer seg. Og det har også vært snakk om, fra Oslo siden, at det var et større ønske å få inn avgående byrådsleder i Røyman i Hansen. Så det har vært noen saker om det også. Men om det blir mye bråk rundt disse endringene, det vil jeg si er litt i tvilen. Men hva skal han egentlig ikke nittfelt gjøre nå da?

[Transcript] Forklart / Kan Støres nye regjering redde ham?

Nå går hun nær tilbake på Stortinget, var på plass i Stortingsalen i dag, som Stortingsrepresentant, så hun skal jobbe videre med politikk der i hvert fall i to år til, så får vi se om hun ønsker å stille til gjenvalget for Stortingsvalget i 2025. Men Annikken vittfelt er ikke den eneste med en aksjesak hengende over seg. Det er jo en relativt stor sak som har rullet og gått ved siden av her, nemlig aksjesaken til Erna Solberg.

Kan denne ha hatt noe med utskiftningen av vittfelt å gjøre?

Denne saken har en del likert strekk med det Annikken vittfelt selv opplevde. Annikken vittfelt fikk jo først fortsette som utmengsminister på tross av aksjesak. Men i følge større så har det at saken mot Erna Solberg ble så stor, endret på det.

Erna Solbergs sak har bidrat til å svekke tilliten til oss politikere ytterligere. Den har også bidrat til at det ikke blir ro rundt Annikken sak, selv om Solbergs sak er langt mer omfattende, så har de også principale likert strekk. Men Arbeiderpartiet har jo også vært bemerkelsesfærdig stille i kritikken av Erna Solberg for hennes sak.

Kan utskiftningen av vittfelt nå åpne for mer kritikker Erna Solberg?

Det er fortsatt litt vanskelig for Arbeiderpartiet å kjøre veldig hardt på Erna Solberg, fordi større Siv å ta en fortsatt mener det han sa om vittfelt sak i slutten av august gjelder. Men de legger jo et trykk på høyre og Erna Solberg ved at større sier at det er behov for å ta ansvar for å gjenoprette tilliten til politikken.

Så det han bidrar med er at vittfelt går av, hva skal høyre og Erna Solberg bidra med er det spørsmålet som ligger igjen. Støres regjeringstid som statsminister har vært preget av vanskelig saker, skandaler og fall på meningsmålingene.

Prikken over Ien kom i lokalvalget, da Arbeiderpartiet får første gang på 99 år, ikke hva landet største parti.

Nå går altså større vinter og kallere tidere i møte med nye statsråder og nytt pågangsmål. Jeg mener dette er et godt lag for situasjonen akkurat nå, og det er et godt lag for tiden fremover. Er det nok til å snu trenden og få til en ny start?

Det er ikke nok til å snu trenden, det er en fordyelse som kanskje gir den regjeringen litt mer pep, og den trenger jo det.

Men det er klart det viktige, tror jeg, for hvordan det går med regjeringen, og regjeringens partiene fremover, er hvordan folk ser på politikken som regjeringen fører, og ikke minst hvordan det går med utviklingen i norske økonomi.

For er det sånn, som vi ser tegn til nå, at det høye prisveksten tar slut, og at det roer seg, er det sånn at rentene slutter å stige, at det kanskje til og med kommer en rentenevngang i løpet av neste år.

Såne ting er jo veldig viktig for hvordan velgerne ser på de som sitter i regjeringen.

Men disse nye yngre statsråder kan være fremtiden til arbeidetpartiet, da?

Det handler jo om, for større som partileder må jo han se flere år frem i tid.

Det er en regjering som utfra målingene nå kommer til å miste makten i 2025.

Da trenger arbeidetpartiet å satse på noen som kan få regjeringserfaring nå,

[Transcript] Forklart / Kan Støres nye regjering redde ham?

og som eventuelt hvis arbeiderpartiet mister makten i 2025 og får den tilbake i 2020-9, kan ta med seg den erfaringen inn i en ny regjering.

Ja, sånn ser jeg ganske langt det frem.

Men sånn tilfeldigvis, hva tror jeg sånn syngeligheten for at noen av disse nye statsråder nå har aksjon?

Jeg tror i hvert fall de har fått spørsmålet, og at hvis de hadde det, så bør de her i dag.

Du har hørt en podcast fra Aftenposten.

Det var Kjetil Alstaheim som tok deg gjennom Støres nye regjering.

Lyden du har hørt er fra NTB og VGTV, og episoden er laget av produsent Olaf Eggersvik, Jenny Følland og meg David Vekoni.

Resten av forklart er Synnes Søyhol og Anders Beberg.

Det gikk for langt. Mange steder.

I podcasten Divdik, hvor vi går bak nigheten og undersøker de store spørsmålene om tida vi lever i.

Det finner oss i Aftenposten eller poddmi.